

Fæsternes „Stedbørn“ ikke vil være udelukket, da i alt Fald Salg kan skee ifølge en „særlig Bevilling.“ Forøvrigt kan der jo være Tvivl om, hvad der egentlig skal forståes ved „Stedbørn;“ thi den, som er Stedbarn af den sidste Bestidder, kan meget godt indbefattes under Fæsternes „Livsarvinger.“ Naar det nemlig var en Søn af den afdøde Fæster, og nu Enken hendsidder efter den sidstafdøde Mandes Død, saa maatte den førstafdøde Fæsters Barn regnes til „Livsarvingerne,“ skjøndt det var Enkens Stedbarn. Jeg kunde ikke ganske høre, hvad den sidste ærede Rigsdagsmand bemærkede med Hensyn til Lovudkastets § 3. Jeg troer, at det gik ud paa, at de Procenter, der skulde indrømmes den Gudsbestidder, som solgte, ikke loyelig kunne gives, da man derved berøvede Familien som juridisk Person en Deel af Godsets Værdi. I saa Henseende skal jeg bemærke, at der allerede længe, før Grundloven blev givet, naar der indrømmedes Ret til at sælge eller afhænde til Arvesætte, blev givet Bestidderne Ret til at beholde en Deel af den saaledes indkomne Sum for sig selv, idet man nemlig troede, at det i det Hele taget ikke var til Skade for Familien, som ordentligvis fik Renten af en langt høiere Capital, end hvad der svarede som de nuværende Afgifter, og at det ogsaa var billigt, at den, som solgte, fik en saadan vis Andeel, da han kunde antages at have havt Udgifter ved Realisationen. Det er ogsaa noksom bekendt, at ifølge de Bevillinger, som nu kunne antages for at være aldeles staaende, og som for Tiden aldrig negtes, naar en passende Gjennemsnitssum foreslaaes for Bønderstederne, indholdes der en Ret til at faae endog større Procenter, end her i dette Lovforslag er foreslaaet.

L. Scholer: Ja, det gjør mig ondt, at den ærede Minister ikke kan tiltræde mit Forslag. Det er jo naturligt, at der er nogen Forskjel, da det, jeg har foreslaaet indsat i Loven, ikke juridisk betragtet kan kaldes Bøndergods, naar det ikke er Fæstetvang undergivet; men det har dog forekommet mig, at der ikke kunde være Noget til Hinder for, at Tilladelsen ogsaa udstræktes til saadanne Gaarde, som factisk ere blevne Gaarde, og i en lang

Narrække ere blevne betragtede som saadanne. Dersom der imidlertid fra Ministerens Side skulde lægges saa stor Vægt paa dette Forslags Vedtagelse, at det skulde kunne forhindre Lovens Udkomme, saa kunde jeg maaskee finde mig foranlediget til at tage det tilbage. Det glæder mig forøvrigt at høre den ærede Minister udtale, at der ikke fra Ministeriets Side indvendes Noget imod, at frit Hartkorn bortsalges, hvor det er bortfæstet i Forbindelse med usrit Hartkorn. Men, hvis den ærede Minister tillige vilde have udtalt, at det i flere Tilfælde ogsaa vilde blive tilladt efter Ansøgning at afhænde saadanne Gaarde, som maatte betragtes som Bøndergods, fordi der til disse hørte udelukkende frit Hartkorn, saa vilde det vistnok for mig have været meget tilfredsstillende. Jeg har indskrænket mit Forslag til Gaarde indtil 12 Eder Hartkorn, som jo er det Quantum Hartkorn, der bestandig har været anseet for passende Tiliggende for Bøndergaarde. Imidlertid skal jeg overveie, hvad jeg kan beslutte mig til med Hensyn til Forslaget. Det vilde være mig gladeligt, om den ærede Minister vilde udtale, hvorvidt han formener, at der i de fleste eller nogle Tilfælde vil gives Lehnbestidderne Lov til at sælge Hovedgaarde med udelukkende frit Hartkorn.

Justitsministeren: I sidste Henseende vil jeg aldeles Intet udtale, og det af den Grund, som jeg før tillod mig at bemærke, fordi Forholdene endnu ikke ere tilbørlig undersøgte.

Ordføreren: Efter de Uttringer, vi for kort Tid siden hørte af den ærede Justitsminister, tvivler jeg ikke paa, at Udvalget vil foreslaae, at der udtrykkelig skal nævnes Stedbørn som dem, til hvem ogsaa Salget kan finde Sted uden nogen særlig Bevilling. Naar der ikke fra Ministeriets Side reises nogen Indsigelse derimod, er det jo vistnok ønskeligt, at Loven i saamange Tilfælde som muligt kan komme til Anvendelse, og at altsaa de Tilfælde, hvor der udfærdiges Bevillinger, blive saa faa som muligt. Den ærede Rigsdagsmand for Københavns 6te Valgkreds (Nabø) vil jo alligevel ikke stemme for Loven, om vi ogsaa stille dette Forslag; thi han har udtalt, at han anseer Loven stridende mod